

Оскільки О.П. Журавльов був єдиним археозоологом в Інституті археології АН України, йому довелося займатись визначенням остеологічних матеріалів з часів палеоліту до пізнього середньовіччя та дослідженням розвитку тваринництва в Україні та на суміжних територіях. Щороку він приймав участь в роботі не лише Ольвійської експедиції, але й багатьох інших, які досліджували пам'ятки різних епох. У середньому за рік він приймав участь в роботі трьох, іноді й більше, експедицій не тільки Інституту, але й інших наукових установ, зокрема і за межами України: в Росії та Болгарії. Загалом же за цей час він працював в складі майже 100 археологічних експедицій. Його науковий доробок становить понад 140 наукових праць (зокрема 8 монографій), що вийшли друком в Україні, Німеччині, Польщі.

Назвемо найбільш вагомими з них: «Остеологические материалы из палеолитических памят-

ников Нижнего Поднепровья и Крыма» (Київ 2015), «Тваринництво та мисливство у трипільських племен на території України» (Київ 2008), «Остеологические материалы из памятников эпохи бронзы лесостепной зоны Днепро-Донского междуречья» (Київ 2001). В останній монографії «Фауна України археозоологічні дослідження» (Київ 2016) підведені підсумки археозоологічних досліджень України на той час.

Багато цінних, часто новаторських висновків міститься і в його статтях, що присвячені дослідженню скіфських могильників, неолітичних пам'яток, ранньослов'янських поселень і городищ тощо.

Підсумовуючи вищесказане і доходячи висновку, що на сьогодні О.П. Журавльов є провідним археозоологом України, ми хочемо щиро привітати його зі славним ювілеєм і побажати йому міцного здоров'я, наснаги і нових творчих успіхів в улюбленій праці!

Колеги та друзі

ПАМ'ЯТІ ЛЕОНІДА ВАСИЛЬОВИЧА МАРЧЕНКА

21 лютого 2019 р. покинув цей світ Леонід Васильович Марченко, кандидат історичних наук, Генеральний директор Національного заповідника «Херсонес Таврійський» (1985–2011 рр.).

Леонід Васильович народився 15 березня 1939 р. в м. Новомиргород, Кіровоградської обл. в робітничій сім'ї. По закінченню школи в 1956 р. два роки він працював котельщиком-монтажником на металургійному комбінаті в м. Комунарськ, Луганської обл. У 1958 р. був призваний до армії і до 1961 р. служив в м. Балаклаві морським прикордонником. Після закінчення служби в армії Леонід Васильович вступив до Сімферопольського педагогічного інституту імені М.В. Фрунзе. Без відриву від навчання його запросили на посаду інструктора до Балаклавського райкомункому.

Тринадцять років Л.В. Марченко обіймав посаду начальника Управління культури м. Севастополя, після чого в 1985 р. він був призначений на посаду Генерального директора Хер-

сонеського заповідника. З Херсонесом виявилася пов'язаною вся його подальша доля, проте багаторічне, впродовж чверті століття, керівництво заповідником не стало «почесним засланням» для номенклатурного працівника. Саме в Херсонесі Леонід Васильович не лише опанував нову професію, заповідник став його другим будинком, і, як зрозуміло зараз із плином часу, і великою сім'єю. За керівництва Л.В. Марченка Херсонес отримав статус Національного заповідника в 1994 р., а на початку 2000-х рр. було розпочато цикл робіт, спрямованих на залучення Національного заповідника «Херсонес Таврійський» до Списку об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО. Ця видатна подія в історії Херсонесу сталася в 2013 р.

Високий культурний і науковий статус заповідника, яким керував Л.В. Марченко, не залишив і його осторонь наукової праці, незважаючи на завантаженість адміністративною роботою. В 1997 р. в Інституті археології НАН України під науковим керівництвом член-кореспондента НАН України проф. С.Д. Крижицького він захистив кандидатську дисертацію «Просторовий розвиток господарства Херсонеса Таврійського в період розквіту (друга половина IV — перша половина III ст. до н. е.)». Ця робота стала першим в історіографії узагальнюючим дослідження організації господарчої діяльності Херсонеського поліса. І, незважаючи на те, що за результатами успішно захищеної дисертації Леонід Васильович не випустив монографію, його статті, опубліковані в «Херсонеських збірках» є невід'ємною частиною величезної херсонеської історіографії.

Зароки керівництва Леонідом Васильовичем Національний заповідник «Херсонес Таврійський» став загальновізнаним в Україні та поза її межами центром міжнародних археологічних досліджень. Тут розпочалася робота цілої низки міжнародних наукових проектів, спрямованих на вивчення як безпосередньо античного та середньовічного Херсонесу, так і позаміських пам'яток на території хори; впроваджувалися новітні методики консервації та музеєфікації відкритих архітектурно-археологічних пам'яток; успішно працювали міжнародні археологічні експедиції; проходили археологічну практику студенти України, Росії, США, Польщі, Італії, Австрії на інших країн Європи. В Херсонесі почали щорічно проходити міжнародні наукові конференції, поновилися випуски наукових «Херсонеських збірок». Покинувши посаду Генерального директора, з 2011 до 2017 рр. Л.В. Марченко продовжував працювати провідним науковим співробітником Відділу охорони пам'яток та опікуватися пам'ятками хори Херсонеса Таврійського; був членом ICOMOS Ukraine.

За час своєї трудової діяльності Л.В. Марченко був нагороджений орденом «Знак почета» СРСР, отримав почесне Звання «Заслужений діяч культури України» та Подяку Президента України Л.В. Кучми за активну участь у реставрації Свято-Володимирського собору в Херсонесі.

Світла пам'ять про Леоніда Васильовича Марченка назавжди збережеться в Херсонесі та в серцях кожного, хто його знав.

Колеги та друзі